

Posudek vedoucího bakalářské práce

KOUBKOVÁ, Daniela. *Emancipace z role ženy jako prostor pro uměleckou tvorbu.* Praha, UK, Pedagogická fakulta: katedra psychologie, 2017. -57 s.

Autorka se věnuje postavení ženy, ztvárněnému v díle V. Woolfové, a na závěr jejímu srovnání s artikulací tohoto postavení u B. Němcové.

Práce je na běžné poměry bakalářských prací psána velmi inteligentně, se skvělou češtinou (bohužel kaženou erraty) a myšlenkově odvážně a nezaujatě (nikoli bojovně feministicky).

V teoretické části, nijak směřující k nějakému zúžení, se mi jako nejnosnější jeví pohled Julii Kristevy, rozlišující Lacanovo *symbolično* od *sémiotična*, s nímž se autorce podařilo operovat i dál.

Za nedostatek práce považuji to, že se vyšlo od stejných pojmů, s kterými se i při průchodu materiálem nakonec skončilo: pak textu chybí gradace objevování a dělá dojem ilustrace.

Autorka ale současně nabízí na mnoha místech jedno téma, které by mohlo být průsečíkové, jakýsi leitmotiv. Jím je podle mě „*mít děti*“. Upozorňuji, že se nepokouším o žádnou hloubkovou analýzu, pouze eviduji. Téma začíná temnou, nejasnou historikou na s. 19, jak manžel Virginie obcházela lékaře, zda by jeho žena měla mít děti: když to rodinný lékař doporučil, chodil za dalšími tak dlouho, až to nedoporučili; podpořila ho v tom i sestra Virginie Vanessa, která ovšem děti měla. Příběh je znovu rozebrán na s. 40 (velmi pěkně, ale měl podle mě tvořit ne jedno z témat, ale hlavní téma): dvě hlavní odpovědi Virginie zde jsou, že bezdětní manželé se o sebe starají dojemně a že psaní knihy může být intenzivnějším prožitkem. Člověka, co se týče první odpovědi, napadá: jaké bylo vlastně přání Virginie? Chtěla nebo nechtěla mít děti? Tohle přece ženy vědí, zda a kdy chtějí mít děti. To tak věřila manželovi nebo lékařům? Zde by to chtělo získat ze životopisů, případně z deníků bližší informaci, jak to vlastně bylo: nechala se přesvědčit nebo to udělala tak, aby byla přesvědčena, a proto vyslala manžela k lékařům? Dále: Proč se sebou nechala zacházet jako s bezprávným dítětem? Chtěla to tak? To pak vrhá zajímavé světlo i na vztah „bezdětných manželů“. O dětech se říká, že jim otec triangulizuje vztah matce, a má se to oprávněně za spásné. Ale nedalo by se též říci, že dítě triangulizuje vztah manželů, který bez dítěte upadá po „dětinských“ podob, kdy si vzájemně hrají na pečujícího rodiče a dítě?

Téma „mít děti“ se pak opakovaně vrací. Na s. 24 Lily Briscoová říká panu Bankesovi, že Ramsay má „ohnivou nadpozemskost“, projevující se v tom (?), že „miluje psy a své děti“. Na s. 27 „lidé musejí mít děti“ (paní Ramsayová). Na s. 28 pak „sebetranscendence skrze dílo, ne skrze potomstvo“. Na s. 31-32 opět obsedantně děti a opět srovnávání, co je cennější, tvořit nebo mít děti. Na s. 33 „panenství, které si podržela, přestože porodila dítě“: není mi to zcela jasné, ale zní to fantasmaticky: panenství si podržela, a ani ne přes porod, jen přes oplodnění, pouze panna Marie.

Dále připojme, že lesbickým stykem se dítě nezplodí.

Rozdíl v postoji k dětem je podle mě také hlavním rozdílem vůči Boženě Němcové, jak ostatně cítí i autorka.

(Druhý velmi zajímavý moment mi připadá téma „vlastní pokoj a vlastní příjem“, ale už se mu zde nebudu věnovat.)

Práci považuji za přínosnou a zajímavou, kdy autorka cítila klinické momenty, jen je někdy nevypointovala.

Plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 16. 8. 2017

doc. Miloš Kučera, CSc.